

4. Иванов Ю.Б. Оптимизация в налоговом планировании / Ю.Б. Иванов // Сборник систематизированного законодательства. – 2005. – № 9. – С. 13-19.
5. Максимова Л.П. Вплив системи податкового регулювання на конкурентоспроможність вітчизняної економіки / Л.П. Максимова // Фінанси України. – 2010. – № 6. – С. 56-63.

УДК 005.52:[005.336:330.342]

Гречина І.В., канд. екон. наук, доц. (ДонНУЕТ, Донецьк)

ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ АНАЛІЗУ ПОТЕНЦІАЛУ ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ

У статті розглядається проблема розкриття теоретичних засад аналізу потенціалу економічних систем. Зокрема досліджено розвиток економічного аналізу та його видів в об'єктах управління. Досліджені проблемні питання аналізу потенціалу економічної системи та його складових. Обґрунтовано доцільність розвитку нового виду економічного аналізу, спрямованого на аналітичну ідентифікацію потенціалу підприємства – потенціалогічного аналізу – та надано його сутнісну характеристику.

Ключові слова: економічний аналіз, види економічного аналізу, принципи, модальність, потенціалізація, модель, потенціалогічний аналіз.

Дослідження сутності категорії «потенціал» у будь-яких її проявах («економічний», «управлінський», «ресурсний», «кадровий», «інвестиційний», «маркетинговий», «фінансовий» тощо) дозволило зробити висновок про неоднозначність підходів науковців до розуміння цього феномену. Результати попереднього дослідження дозволили визначити авторський висновок щодо тлумачення поняття «потенціал економічної системи» та визначити шляхи усунення існуючої проблеми шляхом виокремлення в системі філософських і економічних знань спеціалізованої науки потенціалогії, яка в поєднанні з основними постулатами науки енвіроніки узагальнює досвід розвитку системних ідей і надає змогу якісно управляти потенціалом економічних систем [1; 2]. І якщо є багато праць, які стосуються дослідження потенціалу економічних систем (або його структурних складових) і розкривають його сутнісні характеристики та надають змогу якісного управління ним, то питання аналітичної інтерпретації вважаються дуже суперечливими.

У цьому контексті слід ще раз згадати, що проблеми управління ресурсами й потенціалом підприємств досліджували такі зарубіжні вчені-економісти: І. Ансофф, М. Байє, Т. Йеннер, Р. Піндайк, Д. Рубінфельд, С. Росс, Х. Лесбенстейн, П. Друкер, М.Х. Мескон, М. Альберт, Ф. Хедоурі, Е. Леклерк та ін. Питання оцінки ефективності використання окремих видів ресурсів, формування та оцінки стратегічного, економічного та виробничого потенціалів підприємства розглядали В.М. Гальперін, С.М. Ігнатієва, В.І. Моргунов, О.П. Градов, Н.С. Краснокутська, Е.В. Попов, І.О. Джаїн, Ю.Ю. Донець, Б. Плишевський,

В.Г. Герасимчук, М.Д. Кондратьєв, Е.В. Лапін та ін. Але проблеми виокремлення спеціалізованого виду аналізу потенціалу економічних систем залишаються відкритими.

Мета статті – це дослідження теоретичних засад аналізу потенціалу економічних систем.

Логіка міркувань призвела до необхідності вирішення таких завдань:

1. Дослідити еволюцію розвитку теоретичних засад економічного аналізу та його видів в об'єктах управління.

2. Оцінити стан вирішення проблеми щодо проведення аналізу потенціалу економічних систем.

3. Обґрунтувати доцільність появи спеціалізованого виду або напрямку економічного аналізу, спрямованого на аналіз потенціалу економічних систем.

4. Визначити невирішені проблеми та накреслити перспективи їхнього вирішення в майбутньому.

Вирішенню цієї проблеми може сприяти дослідження еволюції розвитку економічного аналізу та науки потенціалогії.

Підхід, який рекомендується, базується на теоретичних засадах економічного аналізу та філософії можливого.

Отже, можна припустити, що протиріччя у визначенні сутності сукупного потенціалу економічної системи та його основних складових тягнуть за собою появу проблеми його якісного аналізу.

Цей факт підтверджено тим, що розвиток аналітичної науки, трансформаційні процеси у структурі її видів (особливо щодо об'єктів управління) ще й до теперішнього часу не відособили спеціалізований вид економічного аналізу, спрямований на аналіз потенціалу економічної системи.

Звертаючись до наявної інформації стосовно оцінки існуючих підходів щодо видів економічного аналізу за об'єктами управління, можна зробити висновки, що більшість провідних вчених виділяють такі: техніко-економічний, статистично-економічний, фінансово-економічний, соціально-економічний [3-9, 12]; фінансовий, управлінський [3; 6-12] та нові види економічного аналізу, які знайшли своє зародження в системі економічного аналізу в часи розвитку і становлення ринкових відносин; економіко-екологічний, маркетинговий, стратегічний, інвестиційний, проектний, аналіз ризиків тощо [3, 6-8, 10, 12]. Наведена інформація підтверджує факт відсутності спеціалізованого виду економічного аналізу, спрямованого на дослідження потенціалу економічної системи. У даному випадку можна припустити, що досліджуючи сукупний потенціал підприємства або його окремі структурні складові, вчені керуються основними постулатами та методами економічного аналізу взагалі, або його окремих видів. З одного боку, такий підхід є цілком логічним, тому що наявні методи економічного аналізу використовуються в багатьох його видах. З другого боку, використання певного виду економічного аналізу під час дослідження будь-якої структурної складової потенціалу економічної системи змінюють мету, завдання та предметну його сферу.

Як додаткове підтвердження звернемо увагу на працю І.Т. Райковської «Критична оцінка наукового доробку з економічного аналізу», де автор здійс-

нює систематизацію наукових досліджень у галузі економічного аналізу шляхом змістовного вивчення кандидатських дисертацій українських та російських вчених, виявлення проблем сучасної аналітичної науки та напрямків їхнього вирішення, розкритих у кандидатських дисертаціях, захищених протягом 1968-2008 рр. [11]. За даними автора, з 1968 р. в Україні та Росії загалом було захищено понад 530 дисертацій з проблем економічного аналізу [11, с. 225] з таких напрямків: аналіз витрат на виробництво; аналіз фінансових результатів і фінансових ресурсів; аналіз інвестиційної діяльності; аналіз діяльності сільськогосподарських підприємств; фінансовий аналіз; маркетинговий аналіз; аналіз грошових потоків; аналіз банківської діяльності; стратегічний аналіз; аналіз експортно-імпортних операцій; аналіз інноваційної діяльності та макроекономічний аналіз [11, с. 227]. Тобто відсутня актуалізація проблеми аналізу потенціалу економічної системи як спеціалізованого виду економічного аналізу.

Звертаючись до характеристики сутності тлумачення понять «економічний аналіз», його видів та напрямків, можна зробити висновок, що вже в них криється схований підтекст оцінки потенціалу економічної системи та окремих його складових. Так, поняття «економічний аналіз» М.Г. Чумаченко трактує як «комплексне глибоке вивчення роботи підприємств, їхніх підрозділів та інших господарських формувань для об'єктивної оцінки її результатів і виявлення можливостей подальшого підвищення ефективності господарювання», де чітко простежується одне з головних постулатів визначення поняття «потенціал», а саме – критерій можливості [8, с. 45]. І, надалі, «метою є оцінка господарської діяльності, виявлення основних напрямків і тенденцій її розвитку, способів підвищення ефективності використання наявних ресурсів і якості роботи» [8, с. 45], де простежується ще один критерій потенціалу – розвиток.

Отже, можна стверджувати, що проведення комплексного (системного) економічного аналізу діяльності підприємства або окремого його виду (напряму) надасть відповідь на перспективи розвитку потенціалу економічної системи або окремих його складових. Як підтвердження нашого припущення проаналізуємо існуючу інформацію у [3-20] стосовно розкриття змісту, видів та напрямків економічного аналізу за об'єктами управління та спробуємо ув'язати її з аналізом потенціалу економічної системи та його основними складовими, визначеними раніше (організованості, розвитку і удосконалення, можливостей, взаємодіючих процесів та функціональним). Стислий зміст проведеного дослідження надано в таблиці 1.

Дані, систематизовані в таблиці 1, дозволяють зробити висновок, що якщо розглядати види та напрямки економічного аналізу за об'єктами управління, то під час аналізу потенціалу економічної системи можна використовувати всі постулати економічного аналізу та таких його видів, як фінансовий аналіз, управлінський аналіз, стратегічний аналіз тощо.

Схожий підхід простежується і під час розгляду можливості використання видів та напрямків економічного аналізу за об'єктами управління в аналізі складових потенціалу економічної системи. Майже всі види та напрями економічного аналізу у тому або іншому ступені розглядають складові потенціалу економічної системи.

Таблиця 1 – Спрямованість видів на напрямків економічного аналізу за об'єктами управління в аналізі потенціалу економічної системи та його складових

Потенціал економічної системи та його складові	Види та напрями економічного аналізу за об'єктами управління, що використовуються при аналізі потенціалу економічної системи та його складових
Потенціал економічної системи	Економічний аналіз, фінансовий аналіз, стратегічний аналіз та ін.
Складові потенціалу економічної системи	
Організованість	Економічний аналіз, управлінський аналіз, фінансовий аналіз, аналіз фінансового стану, аналіз фінансових результатів, аналіз рентабельності, аналіз трудових ресурсів, аналіз рівня управління підприємством, аналіз майна підприємства, аналіз грошових потоків, аналіз ліквідності та платоспроможності, аналіз фінансової стабільності та стійкості та ін.
Розвиток й удосконалення	Економічний аналіз, управлінський аналіз, фінансовий аналіз, аналіз фінансового стану, аналіз фінансових результатів, аналіз рентабельності, маркетинговий аналіз, аналіз трудових ресурсів, аналіз рівня управління підприємством, аналіз майна підприємства, аналіз грошових потоків, аналіз ліквідності та платоспроможності, аналіз фінансової стабільності та стійкості та ін.
Можливості	Економічний аналіз, управлінський аналіз, фінансовий аналіз, аналіз фінансового стану, аналіз фінансових результатів, аналіз рентабельності, аналіз інвестиційної діяльності, аналіз грошових потоків, аналіз ліквідності та платоспроможності, аналіз фінансової стабільності та стійкості, стратегічний аналіз та ін.
Взаємодіючі процеси	Економічний аналіз, техніко-економічний аналіз, соціальний аналіз, екологічний аналіз, функціонально-вартісний аналіз, фінансовий аналіз, аналіз фінансового стану, аналіз фінансових результатів, аналіз рентабельності, маркетинговий аналіз, аналіз виробництва і реалізації продукції і послуг, аналіз трудових ресурсів, аналіз рівня управління підприємством, аналіз матеріальних ресурсів, аналіз основних засобів, аналіз майна підприємства, аналіз грошових потоків, аналіз ліквідності та платоспроможності, аналіз фінансової стабільності та стійкості, аналіз ділової активності, аналіз ЗЕД та ін.
Функціональний	Економічний аналіз, управлінський аналіз та ін.

Виняток становить функціональна складова, яку можливо розглядати в межах управлінського аналізу або взагалі економічного.

У цьому контексті виникає запитання, у чому ж криється різниця між проведенням економічного аналізу діяльності підприємства і аналізом потенціалу економічної системи?

Для відповіді на ці запитання звернемо увагу на аналітичну ідентифікацію потенціалу економічної системи в розрізі підходів як провідних вчених, так і молодих науковців [21-35].

Попередній огляд літературних джерел дає право стверджувати, що, керуючись основними підходами економічного аналізу (його видів та напрямків), більшість вчених нібито нівелюють аналітичну функцію управління і на пряму використовують його методичний інструментарій в аналізі потенціалу економічної системи та його складових. Опрацювання літературних джерел [21-35] показало, що тільки в 11 випадках автори аналізують потенціал економічної системи в межах економічного аналізу з посиланням на його певний вид або напрямок. У даному випадку можна припустити, що аналіз потенціалу підприємства стає одним із видів економічного аналізу, або, як найчастіше трапляється, оцінка потенціалу підприємства стає одним із напрямків економічного аналізу (або одного з його видів: фінансового, маркетингового тощо). Рідше трапляється підхід – діагностика потенціалу підприємства.

Крім того, деякі науковці зовсім не наполягають на аналітичну ідентифікації, а напрямку, керуючись методами економічного аналізу та його видами, визначають ефективність потенціалу підприємства в контексті управлінських рішень.

З метою підтвердження цього феномену можна систематизувати підходи авторів відносно визначеної спрямованості за чотирма напрямками:

1. Аналіз потенціалу підприємства (або його складових).
2. Оцінка потенціалу підприємства (або його складових).
3. Діагностика потенціалу підприємства (або його складових).
4. Управлінський аспект, з використанням аналітичних методів, але без посилання на види аналізу.

Результати проведеного дослідження дозволяють стверджувати таке:

- розвиток теорії та практики економічного аналізу в сучасному економічному просторі дав життя новим його видам та напрямкам (інноваційному, стратегічному, маркетинговому, інвестиційному тощо);
- проведене дослідження підтверджує факт існування безлічі праць з проблем аналітичної ідентифікації потенціалу підприємства або його складових, але й до теперішнього часу аналіз (або оцінка) потенціалу економічної системи не стали спеціалізованими видами або напрямками економічного аналізу;
- нівелювання значимості аналітичної функції управління призвело до того, що аналітична ідентифікація потенціалу економічної системи має розсіяний, хаотичний характер, майже відсутній зв'язок з економічним аналізом (його видами або напрямками). При цьому, керуючись основними методами економічного аналізу в аналізі (оцінці) потенціалу підприємства або його складових, у багатьох випадках спотворюються поставлені цілі та завдання завдяки зміні предметної сфери дослідження.

Існуючу проблему можна проілюструвати, як показано на рисунку 1.

Інформація, наведена на рисунку 1, показує взаємозв'язок аналізу (оцінки) потенціалу економічної системи з економічним аналізом, його видами і напрямками.

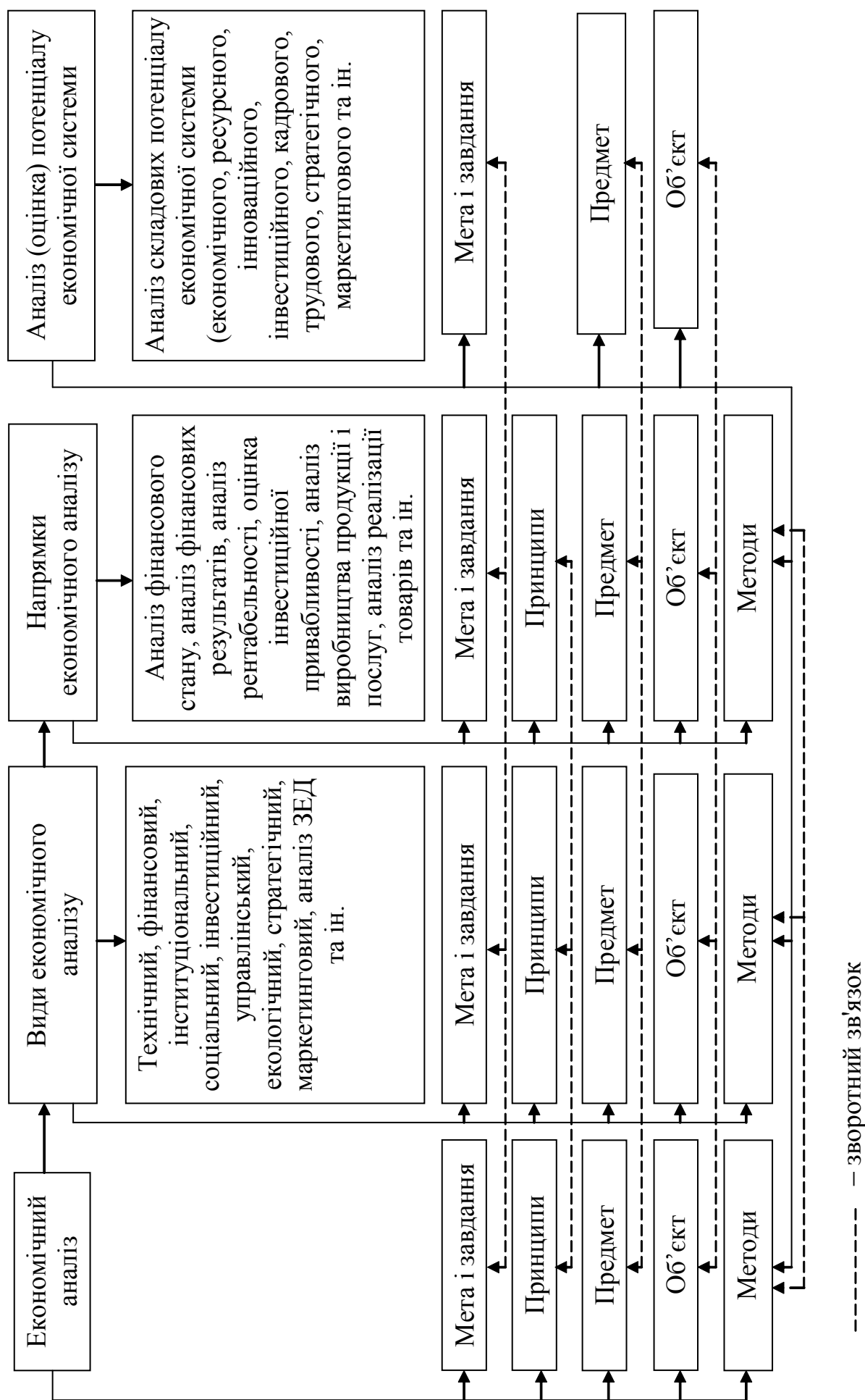

Рисунок 1 – Взаємозв'язок аналізу (оцінки) потенціалу підприємства й економічного аналізу, його видів та напрямків

Зокрема, вона підтверджує факт необхідності виокремлення аналізу потенціалу підприємства в самостійний вид економічного аналізу з метою підвищення якості його проведення. Так, маючи свої цілі і завдання, спільні з економічним аналізом предмет і об'єкти дослідження, проте в аналізі потенціалу підприємства відсутні принципи проведення, а його методики базуються на методах економічного аналізу.

І ось нами сформовано теоретичне підґрунтя до необхідності розвитку нового виду економічного аналізу, який спеціалізовано буде відповідати за аналіз або оцінку потенціалу економічної системи.

І першочерговою проблемою при цьому стає визначення назви такого виду аналізу. Звертаючись до вищевикладеного, бачимо, що в літературних джерелах найчастіше бачимо підхід – оцінку потенціалу та аналіз потенціалу, рідше – діагностику потенціалу, а багато праць присвячено аналітичній ідентифікації потенціалу в межах управлінського аспекту баз посилок на аналітичну функцію управління. За такого підходу, цілком логічно було б обрати назву «аналіз потенціалу економічної системи», але в попередніх працях нами порушувалась проблема визначення спеціалізованої науки, яка була би спрямована на дослідження потенціалу економічних систем. Було доведено необхідність розвитку науки потенціалогії в рамках філософії можливого та науки енвайроніки, які в поєднанні дають змогу дослідити потенціал економічної системи за умов системного підходу. Авторський підхід спонукає до необхідності розвитку ідей такої науки, і контексті аналітичної ідентифікації потенціалу економічної системи доцільно обрати таку назву нового самостійного виду економічного аналізу, як потенціалогічний аналіз. Сутність потенціалогічного аналізу буде полягати в аналізі модальних відносин у рамках економічної системи, а також в оцінці всіх форм і проявів її потенційності і потенціалу. Зокрема:

- потенціалогічний аналіз повинен мати справу з критеріями модальності економічної системи, такими як: «необхідне», «реальне» та «можливе», тобто надавати можливість оцінити необхідний, реальний або можливий потенціал економічної системи або його складових: організованості, розвитку і удосконалення, можливості, взаємодіючих процесів та функціональний;
- потенціалогічний аналіз має спрямовуватись на оцінку таких основних напрямків потенціалії модальностей економічної системи, як структуралізм (структуризацію), деконструкція та конструкціонізм (конструювання);
- він повинен охоплювати не тільки безпосередньо всі напрямки діяльності підприємства, але зовнішнє оточення підприємства;
- потенціалогічний аналіз має тісно пов'язуватись з основними методологічними підходами економічного аналізу, його видами та напрямками і мати при цьому свій окремий предмет вивчення (аналізу, оцінки);
- він має чітку цільову орієнтацію – своєчасну оцінку потенціалу економічної системи (його складових), підвищення ефективності організації, управління та кінцевих результатів основної діяльності підприємства та розробку якісних перспективних прогнозів щодо потенціалу розвитку системи.

Потенціалогічний аналіз мусить проводитись за будь-яких ситуацій, в яких знаходиться економічна система, зокрема, під час зміни навколишнього середо-

вища, досягнення або недосягнення визначеного рівня потенціалу або окремих його складових, тощо.

Головною метою потенціалогічного аналізу є оцінка необхідного, реального або можливого потенціалу економічної системи та його складових.

До основних завдань потенціалогічного аналізу слід віднести:

- об'єктивну оцінку потенціалу економічної системи за модальними критеріями: «необхідно», «реальне» та «можливе»;
- об'єктивну оцінку складових потенціалу економічної системи за модальними критеріями: «необхідно», «реальне» та «можливе»;
- аналіз моделей розвитку і реалізації можливостей економічної системи;
- оцінку основних напрямків потенціалізації модальностей економічної системи (структуралізму (структуризації), реконструкції, конструкціонізму (конструювання);
- визначення основних потенцій зростання (або зниження) потенціалу економічної системи та його складових;
- оцінку рівня ризиків, що впливають на розвиток потенціалу економічної системи та його складових;
- розробку конкретних заходів щодо підвищення ефективності управління потенціалом економічної системи та його складовими тощо.

Таким чином, дослідження теоретичних засад аналізу (оцінки) потенціалу економічної системи дозволило дослідити основні риси розвитку сучасного економічного аналізу, його видів та напрямків та обґрунтувати доцільність визначення нового виду економічного аналізу, спрямованого на оцінку потенціалу економічних систем та його складових, а саме – потенціалогічного аналізу. Проведене дослідження дало змогу визначити мету та завдання потенціалогічного аналізу з метою формування в подальшому його якісного методичного забезпечення. Від'ємною рисою пропонованого виду аналізу є не тільки його назва, яка стала похідною від філософського напрямку «потенціалогія», але й набуття нових аналітичних завдань як основи його якісного проведення.

Перспективами подальших досліджень є розробка як ефективного методичного інструментарію потенціалогічного аналізу потенціалу економічної системи, так і його структурних складових.

Список літератури

1. Гречина І.В. Сутність економічної категорії «потенціал» мікроекономічних агентів у системі макроекономічних відносин / І.В. Гречина // Торгівля і ринок України. – 2010. – Вип. 30. – С. 212-217.
2. Гречина І.В. Потенціалогія економічних систем / І.В. Гречина // Торгівля і ринок України. – 2011. – Вип. 33. – С. 198-204.
3. Гиляровская Л.Т. Экономический анализ: учебник для вузов / Л.Т. Гиляровская. – 2-е изд., доп. – М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2004. – 615 с.
4. Івахненко В.М. Економічний аналіз: навч.-метод. посібник / В.М. Івахненко, М.І. Горбаток, В.С. Львовчкін. – К.: КНЕУ, 1999. – 176 с.
5. Івахненко В.М. Курс економічного аналізу: навч.-метод. посібник / В.М. Івахненко. – К.: КНЕУ, 2003. – 263 с.

6. Канке А.А. Анализ финансово-хозяйственной деятельности предприятия: учеб. пособие / А.А. Канке, И.П. Кошечкина. – 2-е изд. испр. и доп. – М.: ФОРУМ: ИНФРА-М, 2007. – 288 с.
7. Організація і методика економічного аналізу: навч. посіб. / Т.Д. Косова [та ін.]. – Донецьк: ДонНУЕТ, 2010. – 498 с.
8. Економічний аналіз: навч. посіб. / М.Г. Чумаченко [та ін.]; за ред. М.Г. Чумаченка. – 2-ге вид., перероб. і доп. – К.: КНЕУ, 2003. – 556 с.
9. Шеремет А.Д. Комплексный анализ хозяйственной деятельности: учебник / А.Д. Шеремет. – М.: ИНФРА-М, 2006. – 415 с.
10. Ковалев В.В. Анализ хозяйственной деятельности предприятия: учебник / В.В. Ковалев, О.Н. Волкова. – М.: ТК Велби, 2002. – 424 с.
11. Райковська І.Т. Критична оцінка наукового доробку з економічного аналізу / І.Т. Райковська // Міжнародний вісник наукових праць. – 2008. – Вип. 3 (15). – С. 224-233.
12. Савицька Г.В. Економічний аналіз діяльності підприємства: навч. посіб. / Г.В. Савицька. – 2-ге вид., випр. і доп. – К.: Знання, 2005. – 662 с.
13. Пястолов С.М. Экономический анализ деятельности предприятий: учеб. пособие для вузов / С.М. Пястолов. – М.: Академический Проект, 2002. – 572 с.
14. Попович П.Я. Економічний аналіз діяльності суб'єктів господарювання: підручник / П.Я. Попович. – 3-тє вид., перероб. і доп. – К.: Знання, 2008. – 630 с.
15. Фінансовий аналіз: навч. посіб. / М.Д. Білик [та ін.]. – К.: КНЕУ, 2005. – 592 с.
16. Гогина Г.Н. Финансовый анализ: учеб. пособие / Г.Н. Гогина, О.А. Филиппова. – Тольятти: НОУ ВПО «СаГА»; Самара: Самар. гуманитарн. академ., 2006. – 300 с.
17. Ізмайлова К.В. Фінансовий аналіз: навч. посіб. / К.В. Ізмайлова. – 2-ге вид., стереотип. – К.: МАУП, 2001. – 152 с.
18. Новашина Т.С. Финансовый анализ: учеб. пособие / Т.С. Новашина. – М.: Московская финан.-пром. академия, 2005. – 192 с.
19. Шеремет О.О. Фінансовий аналіз: навч. посіб. / О.О. Шеремет. – К., 2005. – 196 с.
20. Руда Р.В. Оцінка фінансового стану підприємства: сутність та необхідність / Р.В. Руда // Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу. – 2010. – № 1 (9). – С. 61-65.
21. Кузьмін О.Є. Діагностика потенціалу підприємства / О.Є. Кузьмін, О.Г. Мельник // Маркетинг і менеджмент інновацій. – 2011. – № 1. – С. 155-166.
22. Толпежников Р.А. Экономический механизм управления потенциалом промышленного предприятия / Р.А. Толпежников, Ю.И. Тернавский // Теоретичні і практичні аспекти економіки і інтелектуальної власності. – 2010. – С. 23-28.
23. Краснокутська Н.С. Потенціал підприємства: формування та оцінка: навч. посіб. / Н.С. Краснокутська. – К.: Центр навч. літ-ри, 2005. – 352 с.
24. Ковалевська А.В. Оцінка фінансового потенціалу підприємства / А.В. Ковалевська // Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики. – 2006. – Вип. 1 (1). – С. 76-82.

25. Мамонов К.А. Економетричне моделювання економічного потенціалу будівельних підприємств / К.А. Мамонов, С.В. Безбородов // Вісник економіки транспорту і промисловості. – 2009. – № 28. – С. 169-172.
26. Бурда А.І. Методичні підходи до оцінювання впливу складників тріади потенціалу на сталий розвиток підприємства / А.І. Бурда // Науковий вісник НЛТУ України. – 2009. – Вип. 19.12. – С. 141-153.
27. Юсупова Т.М. Оцінка економічного потенціалу при реалізації стратегічного управління витратами на підприємствах залізничного транспорту / Т.М. Юсупова // Вісник економіки транспорту і промисловості. – 2011. – № 34. – С. 351-353.
28. Блонська В.І. Методичні підходи до оцінки потенціалу підприємства у ході формування стратегічних переваг / В.І. Блонська, С.Я. Нагірна // Науковий вісник НЛТУ України. – 2009. – Вип. 19.2. – С. 150-155.
29. Бузько І.Р. Стратегічний потенціал і формування пріоритетів у розвитку підприємства: монографія / І.Р. Бузько, І.Є. Дмитренко. – Алчевськ: Вид-во ДГМІ, 2002. – С. 216.
30. Дуда С.Т. Аналіз виробничого потенціалу як чинник забезпечення конкурентоспроможності підприємства / С.Т. Дуда, Х.М. Герега // Науковий вісник НЛТУ України. – 2010. – Вип. 20.8. – С. 134-137.
31. Гринева В.М. Оценка уровня кадрового потенциала промышленных предприятий / В.М. Гринева, А.И. Писаревская // Бизнес информ. – 2009. – № 8. – С. 122-126.
32. Подсмашна І.М. Формування конкурентного потенціалу підприємства та його оцінка / І.М. Подсмашна // Економіка підприємств. – 2010. – № 1. – С. 224-227.
33. Сіменко І. Принципи економічного аналізу: дослідження питань класифікації / І. Сіменко // Економічний аналіз. – 2008. – № 2 (18). – С. 23-27.
34. Федонін О.С. Потенціал підприємства: формування та оцінка: навч. посіб. / О.С. Федонін, І.М. Репіна, О.І. Олексюк. – К.: КНЕУ, 2004. – 316 с.
35. Лапин Е.В. Экономический потенциал предприятий промышленности: формирование, оценка, управление: дис. ... д-ра экон. наук: 08.07.01 / Е.В. Лапин; Сум. гос. универ. – Сумы, 2006. – 432 с.

УДК 336.711(797)

Кашперська О.В. (ХКТЕІ, Хмельницький)

ОСОБЛИВОСТІ ФУНКЦІОНУВАННЯ ЦЕНТРАЛЬНОГО БАНКУ СПОЛУЧЕНИХ ШТАТІВ АМЕРИКИ

У статті висвітлено теоретичні аспекти функціонування та історію виникнення Центрального банку Сполучених Штатів Америки – однієї з найбільш розвинених країн світу.

Ключові слова: *Центральний банк, Федеральна резервна система, грошово-кредитна політика.*